T.C İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK Sınıf-12

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU MUDANYA'DAN LOZAN'A

Mudanya Ateşkes Antlaşması (11 Ekim 1922)

Mudanya Ateşkes görüşmelerine TBMM adına Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa katıldı ve başkanlık etti.

Maddeleri:

Türk ve Yunan orduları arasındaki savaş sona erecektir. Yunan ordusu Meriç Irmağı'na kadar olan Doğu Trakya'yı 15 gün içinde boşaltacaktır. Yunanlılardan boşalan bölgeye İtilaf Devletleri birlikleri girecek, onlar da en geç bir ay içerisinde Doğu Trakya'yı Türk ordusuna devredecektir. TBMM, Trakya'da en çok 8.000 kişiden oluşacak bir jandarma kuvveti bulundurabilecektir. İstanbul, Boğazlar ve çevresinin yönetimi TBMM'ye bırakılacaktır. Ancak, İtilaf Devletleri barış antlaşması imzalanıncaya kadar İstanbul'da bulunacaklardır. Barış Antlaşması yapılıncaya kadar Türk ordusu, İzmit ve Çanakkale arasında belirlenen çizgiyi geçmeyecektir.

Mudanya Ateşkes Antlaşmasının Önemi ve Sonuçları

Osmanlı Devleti'nin hukuken sona erdiğini İtilaf Devletleri kabul etti. İstanbul, Boğazlar ve Doğu Trakya savaş yapılmadan kurtarıldı. İngiltere'nin Doğu Akdeniz politikası iflas etti. İtilaf Devletleri, Lozan Barış Konferansı'na Türk tarafını temsilen İstanbul Hükûmeti'ni de davet edince, bu duruma tepki olarak TBMM tarafından saltanat kaldırıldı. Saltanatın kaldırılması ile Osmanlı Devleti'nin siyasal varlığına resmen son verilmiş oldu.

Lozan Barış Konferansı (20 Kasım 1922)

Mudanya Ateşkes Görüşmeleri'ndeki başarısı sebebiyle Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa, Dışişleri Bakanı seçildi ve Lozan Barış Görüşmeleri'ne gidecek Türk heyetinin başına getirildi. Heyetten özellikle Anadolu'da Ermenilere toprak verilmemesi ve kapitülasyonların kaldırılması konularında kesinlikle taviz verilmemesi istendi. Bu Konferansa Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti, İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya, Romanya, Yunanistan ve Yugoslavya delegeleri katıldı. Boğazlarla ilgili konuların görüşülmesi sırasında Sovyetler Birliği ve Bulgaristan delegeleri de konferansa katıldı. ABD ise sadece gözlemci olarak yer aldı. Lozan Barış Konferansı çok çetin tartışmalara sahne oldu. Konferans 4 Şubat 1923'te bir sonuç elde edilemeden dağıldı. 23 Nisan 1923'te, Lozan Barış Görüşmeleri'nin ikinci etabı başladı. Üç ay süren zorlu müzakereler sonunda 24 Temmuz 1923'te İsmet Paşa, Lozan Barış Antlaşması'nı imzaladı. **Lozan Anlaşması'na göre;**

❍ Kapitülasyonlar kesin olarak kaldırılacaktır.

❍ Ülkede yaşayan Gayrimüslimler Türk vatandaşı kabul edilecektir. Patrikhanenin yabancı kiliselerle ilişki kurmaması şartıyla Türkiye'de kalmasına izin verilecektir.

❍ Yabancı okullar Türk yasalarına uyması şartıyla eğitim öğretime devam edebileceklerdir.

❍ Türk ordusunun asker sayısı, kullanacağı araç gereç, uçak ve savaş gemisi ile ilgili herhangi bir kısıtlama yapılmayacaktır.

❍ Boğazlardan geçiş, Türkiye başkanlığında kurulacak Uluslararası Boğazlar Komisyonu tarafından düzenlenecektir.

❍ Suriye sınırı, Fransa ile imzalanan Ankara Antlaşması'na göre düzenlenecektir.

❍ Irak sınırı ve Musul Sorunu Lozan'da çözüme kavuşturulamadı.

Türkiye ile Yunanistan arasındaki sınır Meriç Nehri kabul edilecek, Yunanistan savaş tazminatı olarak Meriç Nehri'nin batısındaki Karaağaç'ı Türkiye'ye verecektir.

"Bu antlaşma, Türk milleti aleyhine, yüzyıllardan beri hazırlanmış ve Sevr Antlaşması'yla tamamlandığı zannedilmiş büyük bir suikastın yıkılışını ifade eden bir belgedir. Osmanlı dönemine ait tarihte benzeri görülmemiş bir siyasi zafer eseridir. Lozan Barışı, Türk tarihinde bir dönüm noktasıdır. Türk milleti için siyasal bir zafer oluşturan bu antlaşmanın, Osmanlı tarihinde benzeri yoktur. Milletimiz, bununla gerçekten övünebilir ve Türk milletinin yüksek bir eseri olan bu antlaşmanın yüksek değerini takdir etmesi gereken gençliğin, bunu geçmişte yapılmış anlaşmalarla karşılaştırması gerekir."

Mustafa Kemal Atatürk

SORULAR

1- Lozan Antlaşması'na göre; Yabancı okullar Türk yasalarına uymaları şartıyla eğitim öğretime devam edebileceklerdir.

Bu durumun temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çağdaş eğitim hedefini gerçekleştirmek
B) Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak
C) Eğitimde çok sesliliği sağlamak
D) Eğitim kalitesini arttırmak
E) Tam bağımsızlıktan taviz vermemek

Cevap: E

2- Aşağıdakilerden hangisi Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın sonuçlarından biri değildir?

A) TBMM'nin ilk siyasi başarısını elde etmesi
B) Türk tarafı ile Yunanistan arasındaki savaş durumunun sona ermesi
C) Lozan Barış Antlaşması'na zemin hazırlaması
D) İstanbul ve çevresinin yönetiminin TBMM'ye bırakılması
E) Doğu Trakya'nın savaş yapılmadan kurtarılması

Cevap: A

3- I. Ülkede yaşayan gayrimüslimler Türk vatandaşı kabul edilecektir.
II. Yabancı okullar Türk kanunlarına göre eğitim öğretim yapacaktır.
III. Boğazlar, başkanı Türk olan bir komisyon tarafından yönetilecektir.

Lozan Barış Antlaşması'nın yukarıdaki maddelerinden hangileri iç işlerimize karışılmasını önleyici nitelik taşımaktadır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

Cevap: C